

”Storebror övervakar”

En undersökning i finansiella sanktioner och
monitoreringen av betalningar

Taija Järvinen

Examensarbete för tradenomexamen

Utbildningsprogrammet för företagsekonomi

Åbo 2015

EXAMENSARBETE

Författare: Taija Järvinen

Utbildningsprogram och ort: Företagsekonomi, Åbo

Inriktning/alternativ/Fördjupning: Marknadsföring

Handledare: Helena Nordström

Titel: "Storebror övervakar" – en undersökning av finansiella sanktioner och monitoreringen av betalningar

Datum 21.10.2015

Sidantal 30

Bilagor 2

Abstrakt

Finansiella sanktioner har på den senaste tiden diskuterats flitigt och även finska företag och personer har hamnat på sanktionslistor på grund av krisen i Ukraina. Bristfällig monitorering av betalningsrörelsen kan ge bankerna miljonböter eller i värsta fall blir de svartlistade, vilket betyder att de inte mera kan fungera som bank.

Syftet med detta arbete är att utreda de olika instanserna som utfärdar sanktioner samt undersöka deras inverkan på bankernas betalningsrörelse samt kunder.

Ett problem som många banker kämpar med är antalet falska träffar i monitoreringen. Det vill säga ett namn i betalningen ger träff mot sanktionslistan utan att vara objektet för sanktion. Detta orsakar bankerna mycket manuellt arbete och varje riktig eller falsk träff kostar pengar.

Den kvalitativa undersökningen utfördes med två intervjuer. Av den kvalitativa undersökningens resultat kan man dra de slutsatser att monitoreringen av betalningar mot sanktionslistorna påverkar bankerna kostnadsfylligt och är tidskrävande samt rädslan finns för att släppa igenom en betalning som borde ha stoppats.

Språk: svenska

Nyckelord: betalningsrörelse, SWIFT, Sanktioner, EU, OFAC, FN

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Taija Järvinen

Koulutusohjelma ja paikkakunta: Liiketalous, Turku

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot: Markkinointi

Ohjaajat: Helena Nordström

Nimike: "Isoveli valvoo" - tutkimus taloudellisista sanktioista ja maksujen monitoroinnista

Päivämäärä 21.10.2015 Sivumäärä 30 Liitteet 2

Tiivistelmä

Viime aikoina talouspakotteista on keskusteltu tiiviisti ja myös suomalaisia yrityksiä ja henkilöitä on liitetty sanktiolistalle johtuen Ukrainan kriisistä.

Puutteellinen monitorointi voi aiheuttaa pankeille miljoonien eurojen sakkoja ja pahimmillaan heitä mustamaalataan mikä tarkoittaa että he eivät enää pystyisi toimimaan pankkina.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on selvittää ne eri instanssit jotka päättävät sanktioista sekä tutkia sanktioiden vaikutus pankkien maksuliikenteeseen sekä pankin asiakkaille.

Yksi ongelma joka aiheuttaa murheita pankeille on iso määrä false positive osumia. Tarkoittaen että maksu pysähtyisi vaikka ei olisi kysymys sanktion kohteesta mutta koska yksi nimi maksussa täsmää. Tämä vaatii pankeilta manuaalista työtä sekä jokainen osuma maksaa pankille.

Kvalitatiivisen tutkimuksen suoritin kahdella haastattelulla. Kvalitatiivisen tutkimuksen tuloksesta voi tehdä johtopäätöksen että taloudellisilla sanktioilla ja niiden monitoroinnilla on vaikutuksia maksuliikenteeseen. Monitorointi aiheuttaa kustannuksia sekä on aikaa vievää.

Kieli: ruotsi

Avainsanat: Maksuliikenne, SWIFT, sanktiot, EU, OFAC, YK

BACHELOR'S THESIS

Author: Taija Järvinen

Degree Programme: Business Administration, Turku

Specialization: Marketing

Supervisors: Helena Nordström

Title: "Big brother is watching" – a study in financial sanctions and screening of payments

Date 21.10.2015 Number of pages 30 Appendices 2

Summary

Lately financial sanctions have been discussed a lot and also Finnish companies and persons has been added on sanctions lists due to the crisis in Ukraine. Banks who fails on monitoring payments risks fines up to hundreds of millions or in worst case they might be black-listed, which means they no longer can work as a bank.

The purpose of this thesis is to look into those organizations who decide about sanctions and also to investigate the impact sanctions has on both banks and its customers. One thing that causes banks headache is the amount of false positive hits in the sanctions screening. Meaning a sanction hit on a name in the payment that reminds of a target for sanctions. This causes lot of manual work for the banks and also every hit detected in the sanctions screening costs money.

The empirical part was made through two different interviews. The survey showed that sanctions screening causes extra costs for financial institutions and time-consuming. The fear of accidently send a payment that should have been stopped is always constant.

Language: swedish

Key words: Payments, SWIFT, Sanctions, EU, OFAC, UN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 INLEDNING.....	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Personlig koppling till arbetet.....	2
1.3 Syfte.....	3
1.4 Problemformulering och avgränsning.....	3
1.5 Forskningsfrågor.....	4
1.6 Metod.....	4
1.7 Teoretisk referensram.....	4
2 INTERNATIONELL BETALNINGSRÖRELSE.....	5
2.1 Utländska korrespondent- och kontobankers.....	5
2.2 SWIFT-nätverket.....	5
2.3 Olika typer av betalningar.....	6
2.3.1 SEPA-betalning.....	7
2.3.2 Utländsk betalningsorder.....	7
2.3.3 Swiftcheck.....	8
2.3.4 Inkasso.....	8
2.3.5 Remburs.....	9
3 INTERNATIONELLA FINANSIELLA SANKTIONER.....	11
3.1 LAGSTIFTNING.....	12
3.2 Förenta Nationerna.....	12
3.2 Europeiska Unionens sanktioner.....	15
3.3 The Office of Foreign Assets Control.....	17
4 SANCTIONS SCREENING.....	19
4.1 Utmaningar.....	22
4.2 Åtgärder att minska antalet false-positive träffar.....	22
5 RESULTATREDOVISNING.....	23
6 ANALYS.....	26
7 SAMMANFATTNING.....	27
KÄLLOR.....	29
BILAGOR	
Bilder	
Intervju-underlag	

1 INLEDNING

Finansiella sanktioner har på senaste tiden diskuterats flitigt och även blivit ett aktuellt ämne i medierna i och med USA:s beslut att 30.7.2015 lägga finländska företagen SET Petrochemicals och Southeast Trading och personerna Roman Rotenberg och Kai Paananen på sin sanktionslista.

Eftersom jag själv jobbar inom bankväsendet med betalningsrörelse tycker jag det skulle vara intressant att få en klarare bild av hela processen och vad sanktioner innebär för sättet att behandla betalningar. Under de senaste åren har det skett förändringar i sättet att jobba och speciellt monitoreringen av betalningsrörelsen har blivit en väldigt viktig del av arbetet.

Följderna av bristfällig monitorering kan ge stora böter och i värsta fall blir banken som misskött sig svartlistad vilket betyder att det blir nästan omöjligt för den att fungera som bank mera.

För att få en tydligare uppfattning om ämnet kommer jag att presentera vilka sanktionslistor vi måste följa i Finland och hur processen ser ut från det att beslutet om sanktion tagits till det att det når kunden.

Jag kommer att presentera de olika sanktionslistorna vi måste följa i Finland och hur processen ser ut samt beskriva för de olika betalningssätten inom betalningsrörelsen. Eftersom ämnet är känsligt vill det finansiella institutet och personerna jag intervjuat gällande monitorering av betalningar förbli anonyma.

1.1 Bakgrund

Efter attacken mot World Trade Center i USA den 11 september 2001 startade USA kriget mot terrorism. En väsentlig del av det kriget är sanktioner mot en viss regim, stat, grupp, enheter eller personer. I mitt arbete kommer jag att fokusera på de finansiella sanktionerna.

Orsaken att det i skrivande stund finns finska personer och företag på USA:s sanktionslista beror på Ukrainakrisen och Rysslands inblandning.

Krisen i Ukraina började 2013 med en dragkamp mellan EU och Ryssland om vem Ukraina skulle göra mer intimt samarbete med. Ryssland vann dragkampen vilket ledde till att en stor del av befolkningen i Ukraina började protestera. Ukrainas president Victor Janukovitj avsattes och är för tillfället på flykt i Ryssland. En europavänlig regering tog således över makten. Rysslands svar på detta var att skicka trupper till Krim, där Ryssland har en militärbas enligt avtal med Ukraina. Majoriteten av befolkningen på Krim var positiva till annekteringen. EU och Nato fördömer annekteringen och flera länder hotar med sanktioner om Ryssland inte viker undan. Ryssland anser sig vara berättigade att ingripa i Ukraina och skydda sina ryska medborgare, oavsett var de befinner sig.

17.3.2014 har EU och USA enats om sanktioner mot 21 respektive 11 personer i ledande ställning i Ryssland och Ukraina. Sanktionerna gäller inreseförbud och frysning av tillgångar i utlandet. Sanktionerna påverkar finska företag som har affärer med Ryssland.

Enligt en intervju som Iltasanomat gjorde 31.7.2015 med Mika Linna (ledande sak kännare på Finansbranschens centralförbund) kan Finländska banker hamna på USA:s svarta lista om de samarbetar med personer eller enheter som finns på USA:s sanktionslista. Detta innebär att banker avslutar kundförhållandet hellre än blir utestängda från den internationella verksamheten. Av finska banker så meddelar Nordea, OP och Danske Bank att de följer OFAC-listan. Enligt Linna är USA:s reglering svår för finska banker eftersom myndigheterna knappt tar ställning till USA:s sanktioner som vi enligt lag inte är bundna att följa. (iltalehti uutiset. u.å.)

1.2 Personlig koppling till arbetet

Har arbetat på bank sedan 2008 med förmedling av bland annat utlandsbetalningar, utredningar av dessa, för att det senaste året jobbat som specialist på betalningsrörelse med systemansvar för SWIFT.

Har under åren märkt hur monitoreringen av betalningar blir allt mer utbredd och som framtiden ser ut kommer det att bli ännu mer omfattande. Monitoreringen av betalningarna sker dagligen vid varje körning, varendaste en betalning monitoreras och väldigt många av dem ger så kallade false positive match, det vill säga en falsk positiv träff mot sanktionslistan som antingen direkt kan godkännas och skickas vidare eller som behöver utredas. Det var under en arbetsdag som tanken slog mig att detta är ett ämne jag vill lära

känna bättre. Hur ser processen ut före texten på min ruta lyser rött vid en potentiell träff som matchar en sanktionslistad person, bank eller land?

1.3 Syfte

Syftet med mitt examensarbete är att ta reda på hur processen för internationella finansiella sanktioner ser ut. Jag är även intresserad av hur kraven på monitoreringena påverkar betalningsrörelsen, det vill säga bankerna och kunden.

I arbetet kommer jag först att se på sanktionernas teoretiska inverkan och efter det göra en intervju med bankpersonal. Meningen med arbetet är att utgående från resultaten av teorin och empirin kunna få en tydligare bild av processen gällande monitorering och hur det påverkar betalningsrörelsen.

Meningen är inte att komma på något nytt utan att kartlägga den nuvarande situationen och vilka problem som eventuellt uppstår.

1.4 Problemformulering och avgränsning

Enligt lag måste finansiella institut och företag följa EU:s bestämmelser om sanktioner mot personer eller enheter. Kraven på monitorering av betalningar skärps och handlingar som strider mot sanktionerna är straffbelagt. Monitoreringen påverkar betalningsrörelsen eftersom varje skannad betalning som gett en träff mot någon sanktionslista måste utredas vilket kräver manuellt arbete. Undersökningen är avgränsad till en bank. Alla banker har lite olika processer men i grund och botten är iden och lagarna de ska följa den samma. Tidsmässigt skulle jag inte ha möjlighet att intervju flera än en bank. Arbetet är avgränsat till sanktioner utfärdade av FN, EU och USA samt monitorering av betalningsrörelsen från bankernas perspektiv. Jag kommer inte att ta upp Rysslands svar på EU-sanktionerna gällande handelshinder fastän det också skulle vara ett väldigt intressant ämne att forska i.

1.5 Forskningsfrågor

För att få svar på det jag med undersökningen vill få fram har jag utgående från mitt syfte formulerat följande forskningsfrågor

1. Hur ser processen ut från det att FN, EU eller OFAC tagit beslutet om sanktioner
2. Hur påverkar sanktionerna bankernas betalningsrörelse
3. Vilken inställning har bankerna till monitoreringen
4. Påverkar sanktionerna kundernas betalningsrörelse

1.6 Metod

Eftersom fokusgruppen i detta arbete är liten så lämpar sig den kvalitativa undersökningsmetoden sig bäst för arbetets syfte att kartlägga rutiner och generera en uppdaterad bild av hur monitoreringen fungerar i en bank. I detta fall gör jag en intervju med företagets compliance-avdelning samt med en person som jobbar med själva monitoreringen av betalningar.

1.7 Teoretisk referensram

Teoridelen i detta examensarbete är tre-delad. Examensarbetet behandlar internationella betalningar, sanktioner och monitorering av betalningar. Internationella betalningar introduceras utifrån teorier från Helppi och Paloheimos bok *Ulkomaan rahoitus*. Sanktioner och monitoreringen av dessa presenteras från bland annat FN:s, EU:s , SWIFT och OFAC:s hemsidor.

2 INTERNATIONELL BETALNINGSRÖRELSE

Bankerna sköter den internationella betalningsrörelsen. De sänder och tar emot betalningar från utländska banker för kundens räkning, valutahandel så att betalningarna kommer fram i kundens önskade valuta och ser till att penningtrafiken mellan bankerna är trygg. Bankerna följer internationella standarder, regler och förfarandesätt. Alltid kan bankerna inte fullfölja kundernas begäran på grund av politiska hinder. Ett exempel är USAs handelshinder där man inte heller får skicka USD-betalningar till landet i fråga. Ett exempel på ett sådant land är Kuba.

2.1 Utländska korrespondent- och kontobanker

Olika banker gör upp avtal sinsemellan hur de för hur de förmedlar sina betalningar. Bankerna kommer överens om hur och till vilka kostnader de förmedlar kundernas uppdrag och betalningar sköts. Banker som har dessa avtal sinsemellan kallas korrespondent banker (correspondent bank). En finsk bank har i dagens läge tusentals korrespondentbanker runt om i världen. För att förmedla betalningar har bankerna konton i utländska banker som i sin tur har konto i den finska banken. Här talar man om kontobanker. Den finska bankens dollarkonto i Amerika kallas nostrokonto och den amerikanska bankens eurokonto i finska banken kallas lorokonto. Genom att använda sig av dessa konton kan bankerna förmedla betalningarna snabbt och effektivt. (Helppi & Paloheimo 2005 s.93-94)

2.2 SWIFT-nätverket

Banker med internationella betalningar grundade på 1970-talet Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunications SWIFT, som senare kom att ersätta de traditionella sätten att kommunicera. (post och telex). SWIFT har betydligt ökat säkerheten och smidigheten i utförandet av betalningar plus minimerat risker. Största delen av världens betalningar förmedlas via SWIFT. Eftersom det ändå finns några få banker som inte hör till nätverket så lönar det sig för importören eller exportören att kolla upp att mottagarens bank är SWIFT-medlem.

Exempel på bankers SWIFT adresser;

Aktia	HELSFIHH
Nordea	NDEAFIHH
Bangkok Bank, Thailand	BKKBTHBK
Enskilda Skandinavska Banken	ESSEFIHX

SWIFT-adressen byggs upp så att vanligtvis berättar de 4 första bokstäverna bankens namn medan femte och sjätte bokstaven landskoden.(Helppi & Paloheimo 2005, s.94-95)

2.3 Olika typer av betalningar

Valet av betalningssätt har en central roll i internationella affärsförhandlingar. Genom att välja rätt betalningssätt kan företagen spara mycket pengar och minimera risker. Valet av betalningssätt kan vara själva förutsättningen för att affären ens blir av.

De vanligaste betalningssätten idag är:

1. SEPA-betalning
2. Utländsk betalningsorder
3. Swift check
4. Inkasso
5. Remburs

Betalningarna kan delas in i direkta eller dokumentbetalningar. Skillnaden är att vid direkta betalningar förmedlar bankens endast pengarna medan i dokumentbetalningar så förmedlar bankens också dokument som ger äganderätten till varan.

Till direkta betalningar hör SEPA-betalningar, checker och utländskt betalningsorder medan inkasso och remburs är indirekta betalningar. (Helppi & Paloheimo 2005, s. 105-107)

2.3.1 SEPA-betalning

Finland hör till det gemensamma euro-betalningsområdet SEPA.(Single Euro Payments Area). Hit hör alla Europas 34 länder, det vill säga EU-länderna, Island, Norge, Liechtenstein, Andorra och Schweiz.

För att kunna göra en betalning inom SEPA-området behövs mottagarens konto i IBAN-format samt mottagarens BIC/SWIFT-kod.

Övriga kriterier är att betalaren och mottagaren själva står för sin banks kostnader.

SEPA-betalningar har varit möjliga att göra sedan 2008. Eftersom alla medlemsländer använder sig av samma standarder så är betalningarna automatiserade och vanligtvis framme hos mottagaren på 1-2 bankdagar. (finansinspektionen. u.å.)

2.3.2 Utländsk betalningsorder

Då betalningen är i annan valuta än euro eller utanför SEPA-området talar vi om utländsk betalningsorder. Kunden ger sin bank i uppdrag att göra en betalning. Banken skickar ett Swift-meddelande till mottagande banken eller till sin korrespondentbank. Mottagande banken får information om betalningen och krediterar sin kund. En utländsk betalningsorder medför kostnader för betalaren i skillnad från SEPA-betalningarna. Kostnaderna kan antingen vara SHA, OUR eller BEN

SHA betyder delade kostnader. Betalaren står endast för sin egen banks kostnader och mottagarens bank har rätt att dra av sina kostnader från summan som skickats innan den krediteras mottagaren

OUR kostnader betyder att betalaren står för alla kostnader och mottagaren får beloppet till fullo.

Då kostnaderna är BEN har alla banker inblandade rätt att drar av sina kostnader från summan som skickas.

En utlandsbetalning kan även skickas som ett il-giro. Då behandlas den snabbare och är fortare framme hos mottagaren än en vanlig utländsk betalningsorder. (Helppi s.99-100)

2.3.3 Swiftcheck

Man kan använda sig av en Swift-check ifall man inte vet mottagarens bankuppgifter eller ifall mottagaren absolut vill ha betalningen som check och inte girering. Betalarens bank skickar enligt kundens uppdrag ett Swift-meddelande om en utländsk girering till mottagarens bank som skriver ut checken och postar den till mottagaren. När mottagaren väl fått checken går den till sin bank och löser in den. En Swift-check är ett säkrare alternativ än en traditionell bankcheck både från betalarens och mottagarens synpunkt eftersom risken med en vanlig check är att den råkar i fel händer eller försvinner med posten. (Helppi& Paloheimo 2005, s. 102-103)

2.3.4 Inkasso

Inkasso (CAD, cash against documents) är ett betalningssätt inom utrikeshandel som innebär att säljaren efter att ha levererat varan till mottagaren överlåter handelsdokumenten till sin bank som skickar ett uppdrag med handelsdokumenten till köparens bank som ger den vidare till sin kund mot betalning. Handelsdokumenten kan vara antingen faktura, tratta eller lastningsdokument. Banken förbinder sig inte att betala utan fungerar endast som en medlare. Inkasso är ett säkert betalningssätt från säljarens synvinkel och fungerar bra speciellt vid sjöfrakt. Köparen får varan först då den kan uppvisa ursprungliga konossementet (bill of lading). Säljaren måste ändå ta i beaktande att mottagaren kan vara ovillig att betala eller ta emot varan.

Inkasso kan användas både vid import och export. Vid import är inkasso ett sätt för köparen att försäkra sig om att han betalar för när han fått varan. Detta ger också köparen betalningstid på varan.

Förfarande vid inkasso

1. Säljaren och köparen gör ett köpesavtal där överenskommet betalningssätt är inkasso
2. Försäljaren transporterar varorna
3. försäljaren ger sin bank ett inkassouppdrag och därmed tillhörande dokument. Försäljaren är alltså uppdragsgivaren till inkassot
4. Försäljarens bank skickar vidare uppdraget till köparens bank,
5. Köparens bank meddelar sin kund om inkassot och dokumenten

6. Köparen tar emot dokumenten enligt överenskommelsen i inkassot genom att betala överenskomna summan.
7. Köparens bank betalar inkassot enligt säljarens anvisningar
8. Säljarens bank förmedlar betalningen enligt villkoren i uppdraget till säljaren.

(Helppi & Paloheimo 2005, s.108-112)

2.3.5 Remburs

Remburs (documentary credit D/C eller letter of credit L/C) är ett betalningssätt där köparens bank tar på sig ansvaret för betalning mot att säljaren uppfyller de stipulerade dokumenten i rembursen. En remburs innebär en kreditrisk för banken ifall köparen inte vill eller kan betala. I Finland använder sig bankerna av Internationella handelskammarens gemensamma rembursregler och praxis när de behandlar remburser eftersom de flesta andra banker runt om i världen har godkänt dem.

Förfarande vid val av remburs som betalningssätt

1. Köpare och säljare kommer överens vid köpesavtalet att betalningssättet är remburs. De kommer även överens om rembursens innehåll och villkor samt vem som står för kostnaderna.
2. Köparen ger sin bank i uppdrag att öppna en remburs. Vanligtvis ber köparen att den öppnas i säljarens bank.
3. Köparens bank öppnar rembursen på basis av uppdraget. Säljarens bank meddelar sin kund att rembursen är öppnad-
4. Säljaren levererar varan till mottagaren enligt överenskommelsen i köpeavtalet.
5. Säljaren uppvisar de krävda dokumenten till sin bank.
6. Säljarens bank kontrollerar dokumenten och om de är enligt villkoren i rembursen så betalas köpesumman till säljaren.
7. Säljarens bank skickar dokumenten till betalares/köparens bank

8. Köparens bank kontrollerar dokumenten och debiterar rembursens belopp av köparen och överlåter dokumenten.

9. Köparens bank betalar säljarens bank

10. Köparen får varorna av leverantören i utbyte mot dokumenten.

Födelar med remburs

Remburs är ett säkert betalningssätt både för köparen och säljaren. Speciellt vid köp där det finns många riskfaktorer är remburs att föredra eller där säljaren och köparen inte känner varandra. Ifall köparens ekonomiska situation är osäker ger det säljaren en säkerhet. Redan det att köparens bank öppnar en remburs tyder på betalningsförmåga. För köparen lönar det sig att kräva remburs som betalningssätt ifall säljaren leveransförmåga är oklar. Köparen kan försäkra sig om att försäljaren får betalningen först när rembursen villkor är uppfyllda (vanligtvis då varan är levererad) och säljaren har uppvisat dokumenten som uppfyller kraven i rembursen till sin bank.

En remburs kan vara antingen bekräftad (confirmed) eller obekräftad (unconfirmed). En obekräftad remburs innebär att endast köparens bank garanterar att leverera betalningen till säljaren.

Bekräftad remburs innebär att säljarens bank under förutsättning att villkoren i rembursen uppfylls, förbinder sig att betala. Säljarens risk överflyttas från köparlandet till säljarlandet eller så kan det vara frågan om att få risken överflyttad till en finansiellt starkare bank. För säljaren är köpet i praktiken riskfritt när det är frågan om en finländsk bank.

Olika remburer för olika ändamål

En remburs kan vara antingen **oåterkallelig** (irrevocable) eller **återkallelig** (revocable).

I praktiken är nästan alla remburer oåterkalleliga vilket innebär att köparen inte kan göra rembursen verkningslös utan säljarens tillåtelse.

En remburs kan också vara **förnybar (revolving)** vilket är ett passande alternativ där flera leveranser ingår i köpet. Då kan man använda sig av endast en remburs istället för flera remburer vilket medför mindre kostnader.

Ett annat alternativ för remburs är **överlåtbar** remburs (transferable). Detta alternativ är nödvändigt då säljaren inte är slutliga leverantören utan en förmedlare. Förmedlaren ber banken att överlåta rembursen till den slutliga tillverkaren. (Helppi & Paloheimo 2005, s.115-120)

3 INTERNATIONELLA FINANSIELLA SANKTIONER

Med internationella finansiella sanktioner menas frysning av tillgångar eller andra ekonomiska resurser som tillhör föremålen för sanktioner. Dessa föremål kan vara enskilda fysiska personer, sammanslutningar, stat, enheter eller grupper. FN:s säkerhetsråd är den viktigaste sanktionsutfärdande instansen men också regionala organisationer som EU eller enskilda stater kan utfärda sanktioner.

Det finns också andra internationella sanktioner, bland annat export-och importförbud, reseförbud och flygförbud.

Inom EU så verkställs alla FN:s säkerhetsråds resolutioner om internationella ekonomiska sanktioner genom EU-rådets förordningar.

Man utgår från att frysningen gäller hela personens egendom och den fortsätter tills FN's säkerhetsråd eller EU:s organ ändrar eller häver sitt beslut.

I undantagsfall kan tillgångar frias av humanitära skäl men det är endast utrikesministeriet i Finland som har behörighet att fatta ett sådant beslut.

Tillsynsobjekt, till exempel banker får inte inleda kundförhållande med parter som blivit föremål för sanktioner eller erbjuda tjänster och bör regelbundet kontrollera sina kundregister samt andra register och följa upp inkommande och avgående betalningar.

I Finland hand has huvudansvaret för samordningen av tillämpningen av FN:s och EU:s finansiella sanktioner av Utrikesministeriet.(finansinspektionen.u.å.)

3.1 LAGSTIFTNING

Förenta Nationernas säkerhetsråds mandat att utfärda sanktioner grundar sig på kapitel VII i FN-stadgan. Alla resolutioner som utfärdats med stöd av kapitel VII är rättsligt bindande för alla FN:s medlemsländer.

Europeiska unionens befogenheter att utfärda sanktioner utgår från fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Nationell allmänlag om genomföranden av sanktioner är lagen om uppfyllande av förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska Unionen (659/1967) den så kallade sanktionslagen.

Brott eller försök till brott mot en regleringsföreskrift som någon myndighet meddelat med stöd av sanktionslagen är enligt 4§ i sanktionslagen straffbart. Samma gäller brott eller försök till brott mot en sanktionsförordning av EU som är straffbart som regleringsbrott enligt kapitel 46 1-3§ strafflagen 839/1889)

Brott mot EU:s förordningar är straffbara från och med den dag då rådets förordning träder i kraft. Enligt 2a § i sanktionslagen är det utrikesministeriets uppgift att meddela vilka förordningar som trätt i kraft samt vilka straffbestämmelser som gäller. (utrikesministeriet. u.å.)

3.2 Förenta Nationerna

Förenta Nationerna (FN) är en internationell organisation som grundades 1945. Då FN bildades hade den 51 medlemsländer. Idag har antalet ökat till 193. Världsorganisationen tog sin form under några år då andra världskriget rasade i Europa. FN:s verksamhet omfattar alla områden som har att göra med internationell politik. Verksamheten kan delas in i tre ämnesblock.

- Fred, säkerhet, nedrustning
- Mänskliga rättigheter och demokrati
- Utveckling och fattigdomsbekämpning.

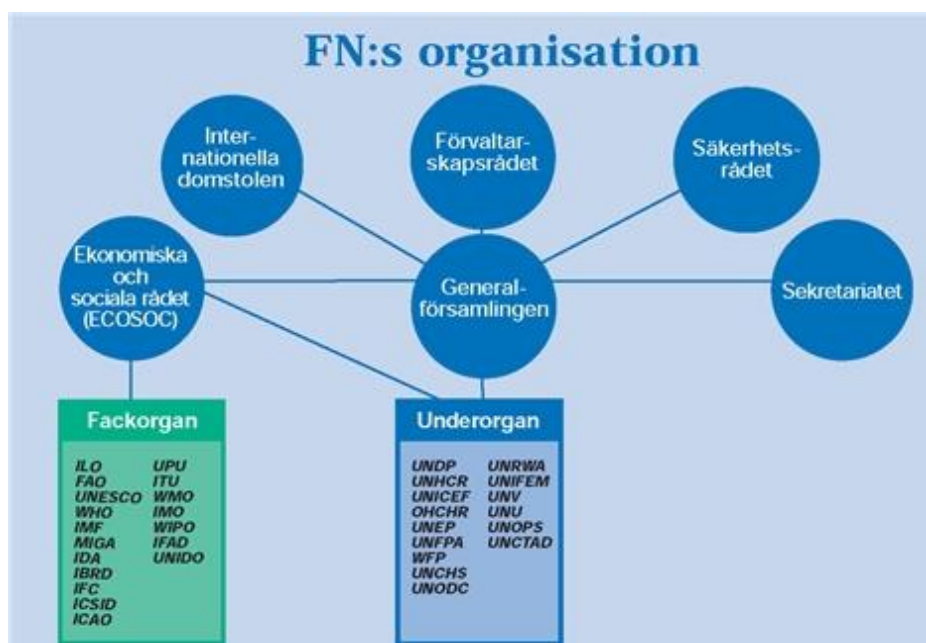
FN:s centrala mål har alltid varit att bevara världsfreden. Detta genom bidragande till lösning av tvister länder emellan, minskning av spänningar, förebyggande av konflikter

och att sätta stopp för strider. Komplicerade operationer som inneburit fredskapande åtgärder, insatser och humanitärt bistånd har genomförts av världsorganisationen. I skrivande stund är FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon. (FN-förbundet. u.å.)

3.2.1 FN:s organ

FN har 6 huvudorgan var uppgifter och befogenheter finns skriva i FN:s stadga. Dessa huvudorgan är Generalförsamlingen, Säkerhetsrådet, ekonomi och sociala rådet, förvaltar-skapsrådet, internationella domstolen och sekretariatet.

Figur 1. FN:s organisation

De olika organen inom FN (FN-förbundet u.å.)

Huvudorganen finns alla placerade i New York, USA förutom internationella domstolen som är placerad i Haag, Nederländerna. Varje huvudorgan har många underorgan, program och organisationer med olika arbetsuppgifter och ansvarsområden. Tillsammans med fackorganen utgör dessa det som kallas FN-systemet.

Generalförsamlingen är det centrala huvudorganet och fattar beslut om FN:s årliga arbete. Alla 193 medlemsländer är representerade genom delegationer som utsetts av sina

respektive regeringar och har en röst var. I spetsen för delegationen står en FN-ambassadör. I generalförsamlingen finns det sex stycken huvudutskott som är indelade efter olika områden. Dessa är:

- Första utskottet, nedrustningsfrågor
- Andra utskottet, ekonomiska och sociala frågor
- Tredje utskottet, mänskliga rättigheter
- Fjärde utskottet, politiska frågor och fredsbevarande insatser
- Femte utskottet, administrativa frågor
- Sjätte utskottet, juridiska frågor.

Besluten i generalförsamlingen antas i form av resolutioner. Till skillnad från säkerhetsrådets resolutioner är dessa inte bindande för medlemsländerna men rekommendationerna till regeringarna är ändå moraliskt bindande.

Säkerhetsrådets ansvarsområde är att upprätthålla fred och avvärja hot mot den internationella säkerheten. Säkerhetsrådet undersöker varje konflikt eller situation som kan bli en internationell konflikt. Säkerhetsrådet presenterar även förfaringssätt och villkor för att få fram en lösning på en konflikt samt presenterar handlingar mot hot eller aggressiv handling. Förslag ges också till generalförsamlingen då det gäller val av generalsekreterare.

Säkerhetsrådet består av 15 medlemmar varav USA, Frankrike, Storbritannien, Ryssland och Kina är permanenta medlemsländer med vetorätt och kan var för sig stoppa ett beslut i rådet. Säkerhetsrådet antar flera resolutioner varje år. För att en resolution skall kunna godkännas kräver det 9 ja-röster av 15 varav alla de fem permanenta medlemsländerna måste rösta ja.

Säkerhetsrådet hanterar konflikter som hotar internationell fred genom att först och främst uppmana båda parter att förhandla och på fredlig väg lösa konflikten. Säkerhetsrådet kan också föreslå egna lösningar på konflikten men om strider redan brutit ut är första steget att få stopp på striderna. Säkerhetsrådet kan skicka en fredsbevarande styrka som bland annat skall övervaka att vapenstillestånd följs.

Om något land inte följer säkerhetsrådets beslut kan rådet besluta om sanktioner mot landet i fråga. Då måste andra länder avbryta sina kontakter med landet i fråga. Sanktionerna kan gälla diplomatiska, kulturella och idrotts utbyten, flygförbud eller handel. FN:s säkerhetsråd kan tillgripa finansiella och andra sanktioner i syfte att upprätthålla

internationell säkerhet och fred. Säkerhetsrådets behörighet att sätta upp sanktioner grundar sig på kapitel VII i FN-stadgan och är rättsligt bindande för alla medlemsstater i FN.

Ekonomiska och sociala rådet (ECOSOC) behandlar frågor om människors ekonomiska och sociala samt kulturella villkor och skall samordna arbetet inom de olika fackorganen och underorganen

Förvaltarskapsrådet hade tidigare som uppgift att övervaka förvaltningen av de tidigare så kallade förvaltarskaps områdena och förbereda för deras självständighet. Eftersom det inte mera finns sådana förvaltningsområden kvar i världen så har rådet inte egentligen någon uppgift mera. Det sista förvaltningsområdet var den lilla ögruppen Palau i stilla havet som förvaltades av USA och blev självständigt år 1994.

Sekretariatet administrerar verksamheten och tar fram beslutsunderlag, ordnar konferenser och möten samt ser till att de beslut som FN tar också verkställs. Generalsekreteraren är sekretariatets chef och rapporterar årligen till generalförsamlingen. Sekretariatet översätter också tal och dokument till de sex officiella FN-språken arabiska, engelska, franska, spanska, kinesiska och ryska. (FN-förbundet.u.å.)

3.2 Europeiska Unionens sanktioner

Alla sanktioner som utfärdats av FN:s säkerhetsråd genomförs i Europeiska unionen. EU:s sanktioner kan också vara blandade sanktionssystem eller autonoma sanktioner. Med blandade sanktioner menas att EU kan förstärka FN:s sanktioner genom att ta till ytterligare åtgärder utöver dem som införts av FN:s säkerhetsråd. Ifall det inte gått att enas om en resolution med FN:s säkerhetsråd kan EU besluta om att införa autonoma sanktioner.

Ett exempel på blandat sanktionssystem är Iran. EU beslutade om åtgärder som är mera långtgående än FN:s åtgärder. Parallellt med FN:s resolutioner beslöt EU att införa omfattande ekonomiska sanktioner mot Iran. Bland annat att

- frysa tillgångarna i Irans centralbank och större iranska affärsbanker
- åtgärder inom transportsektorn
- reserestriktioner

-frysning av tillgångar för listade enheter och personer

Exempel på autonoma sanktioner EU infört är Syrien.

Enighet om en resolution från FN:s säkerhetsråd kunde inte nås, då beslutade rådet om ett antal autonoma restriktiva åtgärder. Bland annat pekades enskilda personer och enheter ut som ansvariga för det våldsamma förtrycket av civilbefolkningen i Syrien.

Förfarandet för antagande av resolutioner

Restriktiva åtgärder fastställs i rådets beslut inom den gemensamma utrikes-och säkerhetspolitiken (Gusp). Åtgärderna antas enhälligt på förslag av unionens höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik.

Föreslagna åtgärder granskas och diskuteras av rådets berörda förberedande organ. Dessa är

- arbetsgruppen för det geografiska område åtgärderna är riktade mot
- arbetsgruppen med råd för yttre förbindelser (Relex-gruppen)
- kommittén för utrikes-och säkerhetspolitik (Kusp)
- ständiga representanternas kommitté (Coreper II)

Rådets beslut träder i kraft omedelbart då det offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning. Vapenembargon och restriktioner för inresa genomförs av medlemsstaterna. Om rådet beslutat om frysning av tillgångar eller andra ekonomiska sanktioner måste dessa åtgärder genomföras i en rådsförordning.

På basis av rådets Gusp beslut antas rådets förordning i enlighet med artikel 215 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på gemensamt förslag av den höga representanten och kommissionen. Förslaget behandlas i Relex-gruppen och sänds vidare till Coreper och rådet för antagande.

Rådet informerar Europaparlamentet om antagandet av rådets förordning. Ofta antas rådets Gusp-beslut och förordningen samtidigt så att båda rättsakterna börjar verka samtidigt. Speciellt relevant är detta när det gäller frysning av tillgångar.

Förordningen fastställer det exakta tillämpningsområdet för åtgärderna och detaljerna om deras genomförande. Förordningen är bindande för varje person eller enhet inom EU (offentliga myndigheter, ekonomiska aktörer etc.)

Enheten eller personen som blir antagen på sanktionslistan meddelas personligen.

Kommissionen kontrollerar att medlemsländerna genomfört förordningarna korrekt och i god tid. (europeiska rådet.u.å.)

3.3 The Office of Foreign Assets Control

OFAC (The Office of Foreign Assets Control) är en amerikans myndighet I USA:s finansdepartement som är ansvarig för övervakning och kontroll av amerikans handel med utländska nationer och grupper. På basen av sin utlandspolitik och nationella säkerhet verkställer OFAC sanktioner mot andra länder och regimer, terrorister, internationella drogsmugglare, personer inblandade i handel med massförstörelsevapen eller andra enheter/personer som utgör ett hot mot USA. (U.S.Department of Treasury u.å.)

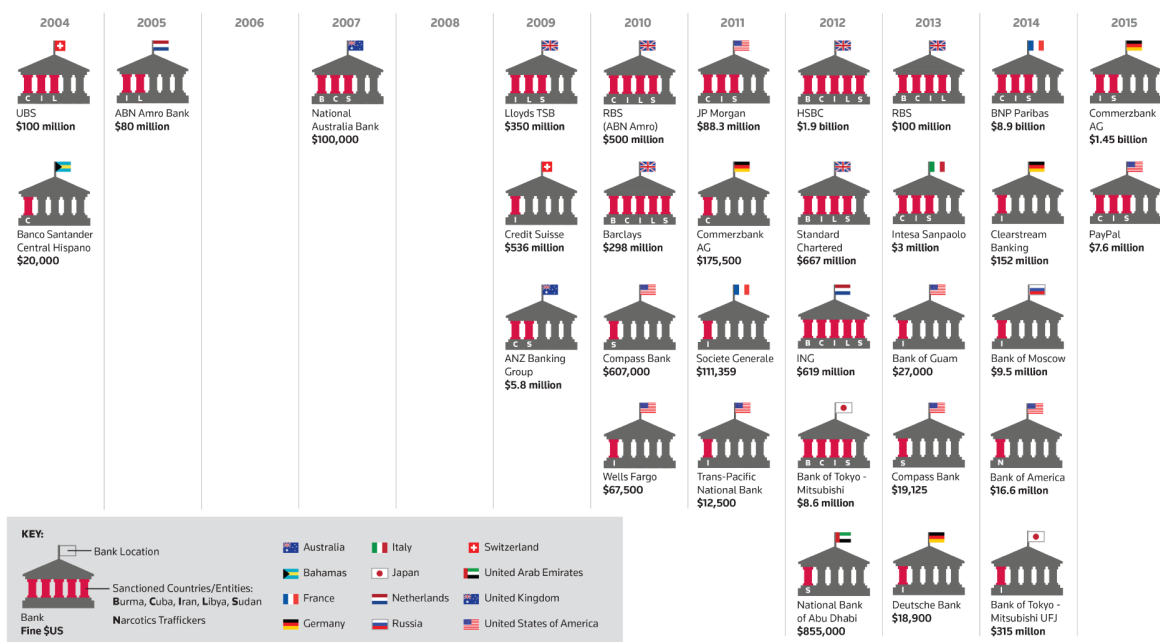
Alla företag under amerikansk tillsyn är skyldiga att blockera eller frysa tillgångar till listade enheter/personer. Även utländska bankers dotterbolag eller filialer är skyldiga att följa OFAC:s regelverk. Amerikanska finansiella institut måste kunna bevisa att deras samarbetspartners tillämpar regelverket och gör kontroller mot OFAC-listan för att kunna godtas som fullvärdiga samarbetspartners. Utländska banker gör därmed direkta eller indirekta avtal med amerikanska banker.

Bristfällig kontroll mot OFAC-listan kan medföra att samarbetet avslutas eller i värsta fall att amerikanska myndigheter vidtar åtgärder. Detta skulle medföra stora konsekvenser för såväl bankerna som för deras kunder. (svenska bankföreningen u.å.)

Nedan exempel på banker som gjort sina egna tolkningar av sanktionerna eller helt enkelt ignorerat dem och följderna.

Figur 2. Banker som fått böter för att inte ha följt OFAC:s sanktioner

FINES FOR BANKS THAT BREACHED U.S. SANCTIONS

© 2015 Thomson Reuters. CRC0713/5-15

THOMSON REUTERS

En förteckning över banker som de senaste 11 åren blivit bötfällda (thomsonreuters u.å.)

Ovan syns de banker som de senaste åren fått miljonböter av USA. Ingen av dessa har hittills blivit svartlistade men hamnat betala stora summor som straff. Tysklands andra största bank Commerzbank AG fick under året 2015 böter på 1,45 miljarder dollar för att under åren 2002-2008 skickat betalningar för en total summa på 253 miljarder dollar till företag i Iran och Sudan som upptagits av USA på deras sanktionslista. Andra banker som fått böter har skickat betalningar till Burma, Cuba, Iran, Libyen, Sudan eller till personer som förknippas med droghandel.

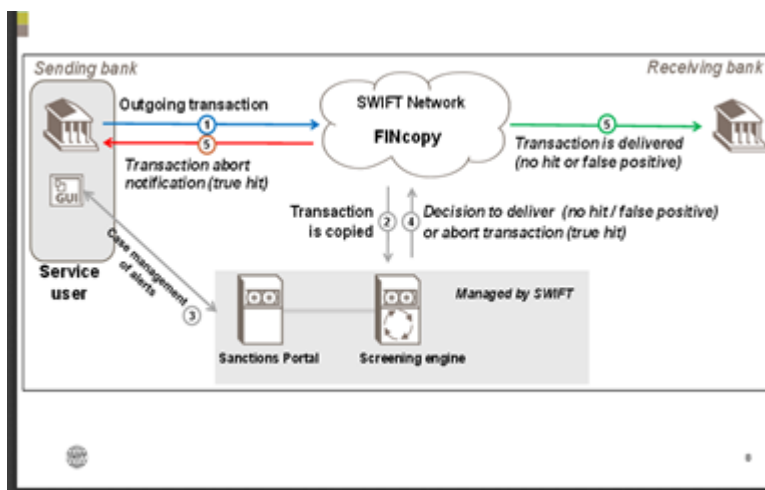
4 SANCTIONS SCREENING

Med sanctions screening menas monitorering av betalningar mot sanktionslistor. Alla former av internationella betalningar skall monitoreras mot sanktionslistor. Det vill säga, SEPA-betalningar, utländska betalningsorder, swift-checker, rembursor och inkasson. Att monitorera betalningsrörelsen mot sanktionslistor (även kallad sanctions screening) och få fast eventuella objekt för sanktioner är inte alltid lätt. De finansiella institutionerna måste ha uppdaterade sanktionslistor och system med mjukvara som stöder dessa så att betalningarna ändå kan processas i realtid. Utrymme för misslyckande i monitoreringen finns inte. Eftersom upprätthållandet av egna system som monitorerar är väldigt kostsamt och tidskrävande köper företagen oftast tjänsten av utomstående företag. Ett pålitligt alternativ är SWIFT som skannar alla former av betalningar i realtid, även de betalningar som inte går över SWIFT, till exempel SEPA-betalningar.

Sanctions screening kontrollerar alla betalningar i realtid mot de viktigaste sanktionslistorna, det vill säga FN, EU och OFAC. De betalningar som inte ger någon träff går automatiskt vidare men om betalningen ger en träff så meddelar systemet om detta. Betalningen skall kollas upp. Är det en false positive kan betalningen skickas vidare.

Är det en 100 % positiv träff måste betalningens utredas och antingen skickas vidare eller sedan tas betalningen bort. (complianceservices swift.u.å.)

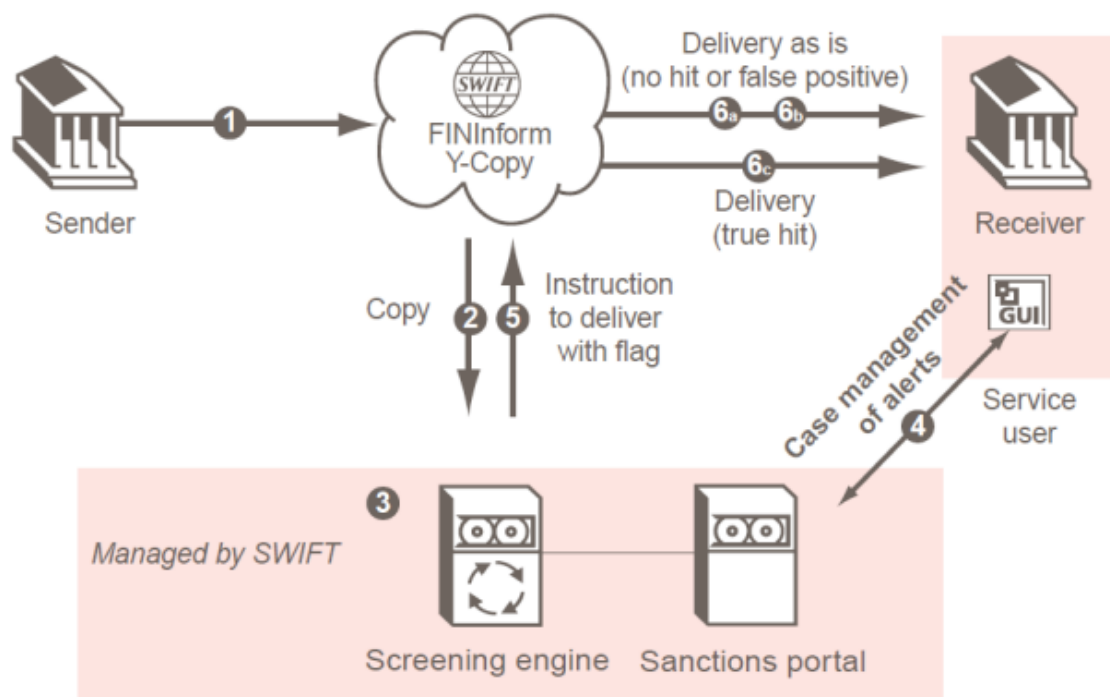
Figur 3. Processen för sanctions screening från sändarens synvinkel.

Överblick av sanctions screening (swift u.å.)

1. Banken skickar meddelandet om betalningen över SWIFT:en.
2. En kopia av betalningen får till sanctions screeningen
3. Sökmotorn skanna igenom betalningen mot sina sanktionslistor
4. Om träff i betalningen så skickar SWIFT ett alarm till banken.
5. Banken loggar in i systemet och ger instruktioner om att fullfölja eller förkasta betalningen.
6. Betalningen tas antingen bort eller skickas till mottagarens bank.
(swift.u.å.)

Figur 4. Processen för sanctions screening från mottagarens synvinkel

Överblick av sanctionscreening (swift.u.å.)

Både avsändande och mottagande banken måste monitorera sina betalningar.

Figuren ovan visar förloppet från mottagande bankens synvinkel

1. Avsändaren skickar betalningen via SWIFT
2. En kopia på betalningen skickas till sökmaskinen
3. Sökmaskinen skickar via portalen larm till mottagaren ifall det finns betalningar som fastnat.
4. Mottagaren kontrollerar betalningen
5. Om det finns en riktig träff så flaggas betalningen
6. En ok betalning eller false positiv krediteras medan den flaggade tas emot till banken och returneras till mottagaren ifall det varit en riktig träff mot någon av sanktionslistorna. (swift.u.å.)

4.1 Utmaningar

Största utmaningen med sanctions screeningen är antalet ”false positive”-träffar som orsakar huvudvärk åt både banker och kunder. Dessa orsakar bankerna mycket kostnader och manuellt arbete men om banken i misstag processerar en betalning de inte borde, skulle detta kosta dem ännu mera.

Ex. Holländska ING bank fick i juni 2012 böter på 619miljoner dollar för att ha ignorerat USA:s sanktioner mot Iran och Kuba.

(theasianbanker,u,å,)

False positive kan även ha en negativ inverkan på kunden med tanke på deras dagliga bankärenden och liv. Ett exempel på detta är den brittiske universitetsprofessorn Stephen Law. Han kunde inte ta emot betalningar för att det på OFAC:s sanktionslista finns en burmansk drogsmugglare som använder sig av alias namnet ”Steven Law”. Detta medförde att betalningar till Stephen gav en träff mot sanktionslistan och blockerades.

Många banker tar hellre risken att mista en kund när alternativet att bryta mot sanktionerna är miljonböter. (banksystems & technology.u.å.)

4.2 Åtgärder att minska antalet false-positive träffar

Finansiella institutioner sätter vanligtvis ner mycket pengar och tid på att utreda false positive träffar. Detta skulle de kunna effektivera genom att förbättra och ta i bruk ny mjukvara med mera sofistikerade algoritmer som känner igen olika varianter eller skrivfel av ord och på så sätt kan minska antalet false positive träffar.

Följande åtgärder kunde minska antalet falska träffar;

- Skanna olika fält i betalningen var för sig. Filtret borde separera på namn, adresser och orter. Man borde alltså inte kombinera dessa. Ett exempel är en betalning till Jose Gonzales som bor på Martinez Street som skulle ge en träff på Jose Martinez Gonzales som finns på sanktionslistan. Detta orsakar en falsk träff som måste bearbetas manuellt på finansiella institut.

- Genom att skanna personliga och företagskonton skilt. T.ex betalningar till ”Maya, Maja etc.” ger en falsk träff för att den skannas mot Mayan King Limited, som är ett företag på sanktionslistan.
- Att skapa regler för skanningen av båt namn. De senaste åren har OFAC fokuserat på båtar och sanktioner mot dem eftersom en båt kan transportera stora mängder bränsle, vapen och droger. Oftast använder sig båtar av kvinnonamn. T.ex. båten Maria finns på sanktionslistan. Utan ett definierat filter fastnar alla betalningar som innehåller ordet Maria.
- Att inte ha med namn på lokala platser eftersom något av orden lätt ger en träff. Mottagarens adress är dessutom inte väsentlig i en girering
- Skapa regler i systemet för vanliga namn. Namn som Jim, Jimmy, John, Jon, Marja, Maria är väldigt vanliga och om man skapar regler för dessa så kan man minska antalet falska träffar.

Det lönar sig även för finansiella institutioner att skapa en undantagslista, en så kallad ”white list” på personer som ofta fastar men som är kontrollerade och inte är föremål för sanktion. På detta sätt undviker man att samma person ger återkommande falska träffar. (cognizant.u.å.)

5 RESULTATREDOVISNING

I denna del av mitt arbete har jag valt att göra en intervju med en person som jobbar med compliance samt med en person som jobbar med själva monitoreringen av betalningar på en bank i Finland. Jag ställde följande frågor till personen på **compliance**:

- Vad betyder compliance och vad gör ni
- Vilka olika sanktionslistor måste ni följa och vems väger tyngre
- Vad har banken för skyldigheter gällande sanktioner
- Vad händer om banken inte uppfyller kraven på monitorering
- Hur ser beslutsprocessen ut
- Vad händer med kunder som upptagits på sanktionslista

Min första fråga var vad namnet compliance betyder och vad de gör. Personen jag intervjuad berättade att en direkt översättning av compliance betyder regel-efterlevnad. De

jobbar som en del av den interna kontrollfunktionen på banken. Beroende på ansvarsområdet så kontrollerar de att de reglerna under deras ansvars området följs. I oklara fall är det compliance som ger råd och anvisningar.

Min följande fråga var vilka sanktionslistor som måste följas och vems som väger tyngre. Svaret var att enligt lag så följs FN och EU. OFAC är de inte bundna enligt lag att följa utan varje bank har egna, lite olika avtalsbaserade avtal. I Finland är det utrikesministeriet som har det primära ansvaret att reglerna i Finland följs.

Min tredje fråga gällde bankens skyldigheter gällande kraven på monitorering. Där var svaret kort och koncist att de måste följa reglerna. Personen jag intervjuade var ovillig att gå in på detaljer med hänvisning till att det hörde till bankens interna processer.

Den fjärde frågan gällde vad som i värsta fall kan hända om banken inte uppfyller kraven på monitorering. Där svarade personen att beroende på hur allvarligt brott det gäller kan följderna vara en varning, straff för regelbrott (vanligast böter) och ryktesrisk. Om det kommer fram att en bank handlat mot sanktionsreglerna är den inte mera en trovärdig bank att samarbeta med.

Min femte fråga gällde beslutsprocessen. Jag frågade hur processen ser ut från det att ett beslut tagits i FN eller EU. Svaret var att från den minut beslutet tagits så är det i kraft och gällande. Bankerna i Finland använder sig att automatiserade system som uppdaterar sina databaser enligt FN, EU och OFACS sanktionslistor.

Sista frågan gällde kunder som upptagits på sanktionslistan och vad som händer med dem. Här svarade personen jag intervjuade att beroende på sanktionen så kan till exempel kundens tillgångar frysas. Förfarandet görs alltid enligt myndigheternas direktiv. I praktiken betyder detta att en person som upptagits på sanktionslistan inte mera har tillgång till sina konton.

Personen som jobbar med **monitorering av betalningar** fick följande frågor:

- Vill du berätta om sanctions screeningen, hur ofta görs den?
- Hur många betalningar, så kallade hittar finns det vanligtvis i varje körning?
- Vilka utmaningar anser du att det finns i arbetet med sanctions screeningen?
- Hur är det med exceptions-listan, den så kallade white list. Den minskar ju antalet false positive hittar. Har ni en sådan?

- Vilka är följderna om ni gör ett misstag, det vill säga, släpper igenom en betalning som borde stoppas?
- Påverkas kunderna av monitoreringen?

Personen jag intervjuade berättade att de har ett bra system att använda sig av som de köper av SWIFT. Det är ett tydligt och lätt system att använda och ger svar på vad i betalningen som orsakat att den stannat. Det är ganska lätt att tolka. Avdelningen får larm om betalningar en gång per timme i samband med att de haft sina körningar av inkommande och utgående betalningar. Betalningarna skannas mot FN:s, EU:s och OFAC:s sanktionslistor. Då loggar de in i systemet och kontrollerar betalningarna. Oftast är det bara att godkänna och skicka vidare. Mycket klickande.

Antalet hittar betalningar som fastnar på basen på sanktionslistorna varierar. Men vanligtvis kommer det allt mellan 5-119 betalningar i en körning som måste kontrolleras. Oftast är mängden störst på morgonen och sinar längs med dagen.

Utmaningen med arbetet är att det är väldigt tidskrävande och görs vanligtvis 1 gång per timme eftersom de måste se till att screeningen inte påverkar kundernas betalningar. Allt skall ske i realtid. Sedan det faktum att varje false positive hitt som kommer kostar banken pengar utan att de får några inkomster för arbetet som görs ses som litet av en börda.

På frågan om banken har en white-list som skulle minska antalet falska hittar eller så kallade false positives var svaret att de har en sådan men arbetet att skapa en fullständig undantags-lista är väldigt omfattande och tidskrävande. Därför har de inte utökat den. T.ex. ordet "Maria, Marja, Marianna" i en betalning stannar alltid eftersom en båt som är upptagen på sanktionslistan heter Maria. För att få den att sluta stanna skulle man måsta bearbeta alla 15 olika listor den finns på. Dessa listor uppdateras och ändras ofta så arbetet skulle inte ta slut utan tvärtom vid varje uppdaterad lista så måst allt arbete göras om på nytt. Det är lättare och snabbare att få en false positive och sedan bara godkänna och klicka vidare. Banken vill heller inte sluta skanna meddelandefältet i betalningen eftersom där kan finnas info som hänvisar till att pengarna skall till en annan slutlig mottagare.

På min fråga om vilka följderna skulle vara om banken i misstag skulle släppa igenom en förbjuden betalning var svaret att "Fastän det är mycket "klickande" och det mesta går på rutin är man ändå orolig att man skall missa något. Man måste vara väldigt noggrann. Fastän det inte är jag själv som har det slutliga ansvaret, utan min chef, så vet jag ju om

följderna och har hört om de banker som fått hundratals miljoner i böter så finns det inte rum för misstag. Är jag osäker på en träff i betalningarna så kontrollerar jag betalningen med min chef eller vår compliance avdelning”

Min sista fråga gällde om monitoreringen påverkar kunderna. Svaret var att vanligtvis påverkar det inte kunderna. Monitoreringen görs i realtid och största delen av betalningarna är false positive. Så kunderna får sina betalningar i tid. Undantaget är ifall det blir en fullträff mot ett namn i sanktionslistan. Då måste banken utreda t.ex. kundens födelsetid och år men vanligtvis fördröjs betalningen endast med en dag ifall det visar sig att vår kund inte är den sanktionslistade. Skulle kunden vara personen på sanktionslistan så spärrar banken betalningen och skickar den tillbaka till avsändaren.

6 ANALYS

Då jag avslutningsvis analyserar mina intervjuer så tycker jag de var givande. Jag fick snabbt svar på mina frågor och hela processen klarnade för mig. Det var givande att se att min teoridel styrker svaren jag fick i intervjun. Processen från det att beslutet om sanktion mot ett objekt tagits visade sig vara mycket kortare än jag i början trodde. Från det att EU, FN eller OFAC gjort beslutet om sanktion så använder bankens sig av system som automatisk uppdaterar infon i realtid. Det finns alltså inga ”mellanhänder” vilket jag trodde. Jag var förvånad över att bankens compliance var väldigt försiktiga i sitt utlåtande om OFAC:s sanktionslistor medan personerna som jobbar med sanctions screeningen tog upp faktum att vi screenar mot deras lista också. Jag tolkade i min teori att nästan alla banker i Finland använder sig av OFAC också fastän vi inte enligt lag är bundna till det.

Det kom också fram att det blir lättare för banken att köpa användningsrätt till tjänsten för monitorering av betalningar än att själv upprätthålla ett system den och uppdatera den i realtid med jämna mellanrum. Problemet med antalet false positive betalningar återstår dock. Det visade sig vara lättare för banken att fortsättningsvis ta en större mängd falska hittar och betala för dem än att få dem minskade. Samtidigt vill banken inte ta risken att missa någon info genom att rensa mängden information i en betalning som skannas mot sanktionslistorna. Kanske finns det andra systemleverantörer som har en bättre lösning på dilemmat men det framkom inte från intervjuerna.

7 SAMMANFATTNING

Efter två månader är undersökningen nu i sitt sammanfattningsskede. Nu är det dags att se på undersökningens utkom och jämföra det med arbetets syfte. På detta sätt kan jag se om jag med undersökningen kom fram till ett resultat som ger svar på det jag undersökte. Undersökningen består av en teoretisk del som utfördes för att kartlägga instanserna som utfärdar ekonomiska sanktioner samt hur processen ser ut och den empiriska del som kartlägger bankernas åsikter om sanktionerna och dess inverkan på betalningsrörelsen.

I den empiriska delen kommer det bra fram vilka förändringar monitoreringen av betalningar medfört i banken och hur de ser på saken. Utgående från det kan man konstatera att arbetets syfte nåddes. Jag fick konkreta svar på det jag undersökte och med resultaten som utgångspunkt har jag fått en klar uppfattning om ämnet.

Man kan lätt konstatera att det som skrivits i teorin också fungerar i praktiken. En stor orsak till detta är att reglerna är EU och FN styrda och alla måste därmed följa dem. Sedan framkommer det i undersökningen att det finns vissa avtal banker i USA gällande OFAC som inte är lagbundna men som bankerna i Finland ändå måste följa för att kunna skicka betalningar.

Utgående från undersökningens resultat kan man dra följande slutsatser:

1. Från det att ett beslut tagits om sanktion är alla banker och finansiella instanser tvungna att följa dem samt se till att de har uppdaterade databaser. Banken väljer ofta att köpa mjukvaran eller systemet utifrån för att det underlättar arbetet att inte själv ha ansvar för uppdateringar och system.
2. Monitoreringen av betalningar är ett nödvändigt måste för bankerna som genererar utgifter utan att ge inkomster. Det är ett tidskrävande arbetet men enligt lag måste bankerna fullfölja kraven på monitorering. I framtiden ryktas monitoreringen bli än mer omfattande.
Det är förståeligt att arbetet med monitorering sätter en viss press på personalen med tanke på att dessa betalningar skall processas i realtid.
3. Ingen vill misslyckas med monitoreringen eftersom följderna kan bli hundra miljontals euron i böter, banken blir svartmålad eller riskerar att mista sitt rykte

4. En onödig utgift är antalet falska träffar som systemet genererar men arbetet att göra en undantagslista-lista är för drygt för att bankens skall välja det alternativet i syfte att minska antalet falska träffar.

5. Kunderna påverkas inte nämnvärt av monitoreringen eftersom allt sker i realtid och i denna bank jag undersökte så var majoriteten av betalningar ändå falska träffar mot sanktionslistan. Undantag är dock ifall betalningen behöver utredas (till exempel med att kontroller kundens födelsetid och ort, adress) eller ifall bankens kund lagts till på en sanktionslista. I det senare fallet skulle detta innebära att kundens tillgångar blir frysta och kunden inte mera kommer åt sina konton i banken.

Avslutningsvis är jag väldigt glad att jag valde detta ämne för mitt examensarbete, jag har lärt mig mycket om ett ämne jag redan hade kunskap om. Jag anser att jag hittat svar på mina frågor och därmed uppnått mitt syfte. Ämnet är väldigt brett och man kunde till exempel ha intervjuat personen från flera olika banker och jämföra resultaten istället för att koncentrera sig på endast en bank med tidsmässigt skulle jag inte haft möjlighet att göra en så omfattande undersökning. Det skulle även ha varit intressant att kunna intervju en person som berörts av sanktionerna för att få en mer övergripande helhetsbild men ämnet visade sig vara så känsligt att ingen ställde upp på intervju.

En intressant fortsättning skulle också vara att undersöka de olika tjänsteleverantörer som erbjuder monitoreringstjänster till finansiella institut. Är förvånad över att arbetet att minska falska hittar som kostar banken är så mycket mera tidskrävande än att gå igenom upp till 119 betalningar i timmen som skall kontrolleras vid sidan av allt annat dagligt arbete.

Överlag tycker jag att om man ser på helheten av examensarbetet så fick jag konkreta svar på mina forskningsfrågor och lyckades få en bra teoretisk del som stöder empirin fastän utbudet av litteratur i ämnet var knappt om man bortser från de elektroniska källorna.

KÄLLOR

Banksystems & Technology. (u.å.). <http://www.banktech.com/regulatory-screening-false-positives-and-their-customer-experience-impact/d/d-id/1296982?> (Hämtad 12.10.2015)

Cognizant. (u.å.). <http://www.cognizant.com/InsightsWhitepapers/OFAC-Name-Matching-and-False-Positive-Reduction-Techniques-codex1016.pdf> (Hämtad 17.10.2015)

Europeiska rådet. (u.å.). <http://www.consilium.europa.eu/sv/policies/sanctions/ukraine-crisis/> (Hämtad 24.9.2015)

Finansinspektionen.
(u.å.).http://www.finanssivalvonta.fi/se/Tillsyn/Penningtvatt/Finansiering_av_terrorism/Pages/Default.aspx (Hämtad 24.9.2015)

FN-förbundet. (u.å.). <http://www.fn.se/fn-info/om-fn/organisation/> (Hämtad 20.10.2015)

Helppi,H., Paloheimo, A_2005. Helsingfors. Talentum

Iltalehti. (u.å.). *Pakotteet:Suomalaispankki voi joutua Yhdysvaltojen mustalle listalle.*
www.iltalehti.fi/uutiset/2015073120114228_uu.shtml (Hämtat 8.9.2015)

Svenska bankföreningen.
(2014).<http://www.swedishbankers.se/BFDokumentarkiv/Penningtv%C3%A4ttslagstiftning%20-%20Identifierade%20problemomr%C3%A5den.pdf> (Hämtad 9.10.2015)

Swift. (u.å.) <https://complianceservices.swift.com/sanctions-screening> (Hämtat 12.10.2015)

The asian banker. (u.å.). <http://www.theasianbanker.com/updates-and-articles/will-outsourcing-the-sanctions-screening-process-work> (Hämtat 12.10.2015)

Thomson Reuters. (u.å.). <https://risk.thomsonreuters.com/it/infographic/fines-banks-breached-us-sanctions> (Hämtat 20.10.2015)

U.S Department of Treasury. (u.å.).

<http://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/Pages/default.aspx> (Hämtat 24.9.2015)

Utrikesministeriet. (u.å.).

<http://formin.finland.fi/Public/default.aspx?nodeid=49565&contentlan=1&culture=fi-FI>

(Hämtat 24.9.2015)

Bilder

Figur 1. FN-systemet. FN-förbundet 2015. <http://www.fn.se/fn-info/om-fn/organisation/>

(Hämtat 20.10.2015)

Figur 2. Thomson Reuters. 2015.

<https://risk.thomsonreuters.com/it/infographic/fines-banks-breached-us-sanctions> (Hämtat 20.10.2015)

Figur 3 och 4. Swift. Sanctions screening 2015

https://docs.google.com/viewer?url=http://www.swift.com/resources/documents/sofe2011_Sanctions.pdf (Hämtat 20.10.2015)

INTERVJUUNDERLAG

Frågorna som ställdes till personen som jobbar inom compliance:

1. Vad betyder compliance och vad gör ni
2. Vilka olika sanktionslistor måste ni följa och vems väger tyngre
3. Vad har banken för skyldigheter gällande sanktioner
4. Vad händer om banken inte uppfyller kraven på monitorering
5. Hur ser beslutsprocessen ut
6. Vad händer med kunder som upptagits på sanktionslista

Frågorna som ställdes till personen som jobbar med monitoreringen av betalningar:

1. Vill du berätta om sanctions screeningen, hur ofta görs den?
2. Hur många betalningar, så kallade hittar finns det vanligtvis i varje körning?
3. Vilka utmaningar anser du att det finns i arbetet med sanctions screeningen?
4. Hur är det med exceptions-listan, den så kallade white list. Den minskar ju antalet false positive hittar. Har ni en sådan?
5. Vilka är följderna om ni gör ett misstag, det vill säga, släpper igenom en betalning som borde stoppas?
6. Påverkas kunderna av monitoreringen?